

Т. Г. ШЕВЧЕНКО І МЕЦЕНАТСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ РОДИНИ СИМИРЕНКІВ

Анотація

Доброчинна діяльність на теренах України має давнє коріння, нею займалися навіть цілі родини. Родина Симиренків були одними з найбільших меценатів другої пол. XIX – початку XX ст. Розпочали даний вид діяльності надавши фінансову допомогу Тарасу Григоровичу Шевченко.

Стаття є розвідкою стосунків представників родини Симиренко з Т. Шевченко. Розповідається про подорож поета по Черкащині, перебування в Млієві, відвідання цукрового заводу, наводяться цитати з його листів.

Висвітлюються аспекти їхньої співпраці та її наслідки для родини Симиренків, Кобзаря та суспільства в цілому.

Ключові слова: меценатство, Платон Симиренко, Тарас Григорович Шевченко, підприємці, цезура, заслання.

Розвиток нашого суспільства характеризується суттєвими змінами у політичній, соціально-економічній і культурній сферах. На останню уже впродовж багатьох десятиліть виділяється незначне державне фінансування. За таких умов особливого осмислення набувають феномени доброчинності та меценатства.

Доброчинність та меценатство – явища, знайомі в Україні ще часів Київської Русі, Козаччини. Князі та гетьмани сприяли поширенню освіти, будували власним коштом храми, опікувалися талановитими краянами, посилаючи їх на навчання до найкращих європейських університетів. У XIX – на початку XX століття меценатство, набуло особливого поширення серед шанованих, знаних, заможних і не дуже, українців. До них можемо віднести меценатські родини Тарновських, Галаганів, Чикаленків, батька й сина Рильських, Бродських, кілька поколінь Терещенків та Симиренків.

Метою нашої розвідки є узагальнення наявної інформації про участь представника родини Симиренків – Платона Симиренка, у творчій діяльності Тараса Шевченка та з'ясування раніше невисвітлених сторінок цих відносин.

Серед наявної історіографії зазначеної проблеми значний інтерес викликають дослідження М. Чалого [11], П. Зайцева [4], П. Жура [3], П. Вольвача [6]. Про стосунки Платона Федоровича і Тараса Шевченка розповідають Тетяна Симиренко і Марія Сауляк [9]. Питання взаємовідносин представників родини висвітлені у наукових розвідках Л. Титаренко та В. Чоса [7], П. Жура [3].

Остання поїздка Тараса Шевченка в Україну достатньо вивчена. В наукових фондах Державного архіву Черкаської області листувався зберігається листування Платона Симиренка з Кобзарем. Відомо чотири листи Т. Шевченка до П. Симиренка і один лист від нього [1, 5].

Перебуваючи у засланні Т. Г. Шевченко мріяв повернутися до України, як зазначається в одному з його листів «день і ніч марив своєю батьківщиною» [6].

Отримавши дозвіл на звільнення 1 травня 1857 р., Тарас Григорович відразу вирушив у дорогу. Вже в Москві він зустрівся з друзями – М. Максимовичем, Г. Галаганом, А. Мокрицьким, В. Рєпніною. Під враженням великої уваги до себе, сповнений творчих сил, поїхав до Петербурга.

Повернувшись із заслання, Тарас Григорович відразу подає клопотання щодо зняття заборони на видання нової, доповненої версії «Кобзаря», нехай навіть із правками цензури. «Кобзар» редакції 1840 р. був вилучений царською цензурою відразу після арешту Т. Шевченка. Після повернення сам автор не мав жодного примірника. Перевидання збірки стає першочерговим завданням Тараса Григоровича. У квітні 1858 р. надає рукописи цензурному комітету з проханням дозволити видати їх під назвою «Поезії Т.Г. Шевченка» [8].

Не маючи ще дозволу на тиражування поезії, право на її видання було куплено видавцем Д. Кожанчиковим. У листопаді 1858 року в листі до М. Максимовича Тарас Шевченко повідомив про те, що продав свої твори за 2000 крб., але грошей не взяв, бо ще не знав рішення Цензурного Комітету. Після позитивного вирішення питання, лише на початку травня 1859 року, поет подає прохання до президента Академії мистецтв та жандармського управління про дозвіл на поїздку в Україну. Тарас Григорович просив дозволу виїхати на Київщину, Чернігівщину та Полтавщину на п'ять місяців «для поправлення здоров'я і рисування етюдів з натури» [3, с. 427]. Незважаючи на вельми позитивну характеристику і клопотання графа Федора Толстого, з дозволом на поїздку в Україну офіційна влада зволікала. 26 травня Тарас Григорович виїхав з Петербурга до Москви, а 29 травня в Україну. Після тривалої подорожі дістався Переяслава. Відпочивши з дороги у свого давнього приятеля А. Козачковського, він Дніпром вирушив у Прохорівку, на Михайлову Гору до М. О. Максимовича. 26 червня 1859 р. Тарас Григорович залишив гостинну садибу Максимовичів, перепливши човном на правий берег Дніпра. Дослідники М. Чалий і П. Жур вважають, що до Млієва він також дістався човном, спочатку до Сокирної, а потім – по річці Вільшанці, до Млієва на цукровий завод Яхненка і Симиренка [3, с. 438].

На той час справи фірми Яхненка і Симиренка були саме в розквіті – підприємство за обсягом продукції посідало третє місце в Російській імперії [6]

Вона мала великі цукрові крамниці та комори майже у всіх великих містах країни, навіть у Москві й Петербурзі. Цукор, вироблений на українських підприємствах фірми «Брати Яхненки-Симиренко», успішно конкурував на європейському ринку з продукцією французьких, бельгійських та німецьких виробників. Машинобудівний завод Яхненків-Симиренків налагодив не лише виробництво найскладнішого обладнання для цукрових заводів, а й уперше виготовив вітчизняні парові двигуни для них. Фірма

побудувала та успішно експлуатувала на Дніпрі перші в Росії суцільно металеві пароплави «Українець» і «Святослав». До того ж, заводи українських підприємців славилися не лише гуманізмом і демократизмом адміністрації, високою платнею робітників, а й винятковими соціально-побутовими умовами для всіх працівників та членів їхніх сімей.

Для запрошених спеціалістів на Платоновому хуторі неподалік заводів було збудоване котеджне містечко європейського типу з присадибними земельними ділянками для кожної сім'ї. Сімейним робітникам також надавали пристойне житло, а одинокі та сезонні працівники мешкали у спеціально збудованому гуртожитку. Всіх мешканців і працівників безкоштовно обслуговувала заводська лікарня, аптека, лазня, кілька крамниць, за пільговими цінами діяла їдальня [6]. При заводі фірма створила технічне училище, у якому діти заводчан і селян з Млієва безоплатно опановували технічні спеціальності. До того ж, у селищі упродовж кількох десятиліть, працювала школа, у якій також безкоштовно навчалися діти не лише працівників фірми, а й школярі з навколишніх сіл. У заводській школі, технічному училищі та лікарні працювали фахівці з вищою освітою. Фірма збудувала на свій кошт також заводську церкву. Селище мало вулиці з твердим покриттям і газовими ліхтарями, водогін, яких на той час не мали навіть у російській столиці. Працівники заводів, що належали фірмі, при каліцтві та втраті працездатності отримували спеціальну пенсію і мали великі соціальні пільги по інвалідності і на випадок втрати працездатності [6].

На заводах працювали кілька тисяч робітників. Вони їхали до Городища з усієї України і навіть з російських губерній. На замовлення фірми тисячі селян на Черкащині вирощували на своїй землі цукровий буряк, заробляючи на цій справі добрі гроші. Забезпечивши велику кількість людей робочими місцями і пристойною платнею, симиренківсько-яхненківська фірма врятувала десятки тисяч українських родин від еміграції до Сибіру й Далекого Сходу, що сприяло збереженню та збагаченню генофонду нації.

Керманічі фірми вирізнялися з-поміж інших підприємців високим патріотизмом, порядністю, величезною щедрістю і благодійництвом. У голодний 1830 рік вони врятували від смерті десятки тисяч черкаських селян, а в Кримську війну 1854 – 1856 рр. надавали фінансову підтримку армії, яку обкрадали російські чиновники та генерали [6]. Заводи фірми Яхненків-Симиренків були осередками й оберегами української духовності. У всіх сферах на підприємствах фірми нарівні з іноземними та російською функціонувала українська мова. Нею також намагалися навчати дітей у школі й технічному училищі. У заводському театрі українською мовою ставилися вистави.

Фірма «Брати Яхненки-Симиренко» започаткувала у тогочасній Російській імперії зародок цивілізованого народного капіталізму або українського національного капіталізму з «людським обличчям». У краї з переважно кріпосним населенням це явище було утопією. Не дивно, що Тарас Григорович, приїхавши на свою батьківщину, поспішив насамперед побачити городищенський завод братів Яхненків і Симиренка, котрі були, як він і сам, кріпаками.

Гучна слава про діяльність українських підприємців була добре відома не лише в Україні, а й за кордоном. Тож цілком ймовірно, що про городищенське економічне і соціальне диво Тарас Шевченко довідався не лише з преси, а й від Михайла Максимовича. Мабуть, саме за його порадою, поет дорогою до Кирилівки вирішив відвідати садиби Симиренків, Яхненків та Хропаля, розташовані поблизу городищенського села Млієва. Можна припустити, що з Олексієм Хропалем, родичем Симиренків і керуючим Городищенськими заводами фірми «Брати Яхненки-Симиренко», Шевченко був знайомий ще до заслання. Про це говорять і укладачі книги «Листи до Тараса Шевченка» [5]. Цілком ймовірно, що поїхати до О. Хропаля Тарасу Григоровичу міг також порекомендувати і П. Гулак-Артемівський, з яким підприємець давно листувався. До цього висновку наводить той факт, що

саме до Хропалевого хутора поет завітав їдучи по дорозі до рідної Кирилівки [6].

26 червня 1859 р. Т. Шевченко дістався до свого товариша, Олексія Івановича Хропаля, і, не заставши його дома, подався до Платона Федоровича Симиренка. Кобзаря надзвичайно шанували в цій родині, знайомство з яким вважали за честь. Тут його зустріли з гостинністю і пошаною [4, с. 329]. Знайомство тривало лише кілька годин, після яких Тарас Григорович став своїм.

Побачене глибоко вразило поета і через кілька днів він повертається до Млієва, з наміром погостювати. Проживав на квартирі Олексія Хропаля, де вечорами збиралися службовці заводу [3, с. 136]. Поет розповідав веселі анекдоти, читав зі своєї «Захалівної книжечки» вірші, написані у засланні. Такого художнього читання нікому з присутніх не доводилося чути ні доти, ні після того.

У родині Симиренків були відомі не лише опубліковані, а й позацензурні твори Шевченка. За свідченням онуки П. Симиренка, біля входу до теплиці в їхньому саду був написаний чотиривірш:

О люди, люди небораки,
Нащо здалися вам царі?
Нащо здалися вам псарі?
Ви ж таки люди, не собаки.

– який господарі показували дітям [9, с. 129]. Однак припущенню мемуаристки, що цей напис зроблено самим Шевченком, суперечить хронологія: вірш «О люди! люди небораки!» написано в Петербурзі більш як через рік після перебування поета в Симиренків, 3 листопада 1860 р.

Обідав зазвичай Тарас Григорович у Платона Федоровича, після якого йшли оглядати завод з усіма його службами. Шевченка багато що дивувало, багато що викликало в нього захоплення, а, оглянувши училище, він поривчасто обняв К. Яхненка, поцілував його і з почуттям промовив: «Батьку! Що ти тут наробив!» – На очах поета з'явилися сльози [10, с. 306].

На одному з обідів мова зайшла про те, що в продажу давно немає творів Кобзаря, на що поет зауважив, що видавці скупляться, а сам він для цього не має грошей. Платон Смиренко негайно запропонував фінансову підтримку новому виданню «Кобзаря», бо вважав це за честь. Шевченко з радістю прийняв пропозицію мецената [10, с. 306].

Гостював Шевченко у Млієві кілька діб. Крім Смиренків відвідував садиби Яхненків і Хропаля. Його зачарував мальовничий Хропалів хутір, з каскадом чарівних ставочків і дивовижної краси будиночком – куренем на греблі. Захоплюючись садом Хропаля, поет висловив бажання такий самий садочок розвести в себе, у своїй майбутній садибі на березі Дніпра. Йому і в цьому пообіцяли допомогти: на заводі були свої садівники, багаті шкільки фруктових дерев, різних декоративних рослин і кущів, а маючи свій пароплав на Дніпрі, Яхненко пообіцяв навіть перевезти дерева в Канів. Одне слово, йому обіцяли влаштувати сад на його смак, без ніякого з його боку клопоту й витрат [10, с. 307].

Любив Тарас Григорович відпочивати й малювати під старезним дубом, який у народі нарекли «Шевченківським». Заприятелював Шевченко з дітьми Хропаля. Особливо полюбилась йому старша Катерина, яку Тарас Григорович ніжно називав Титарівною (Олексій Хропаль на громадських засадах був ще й титарем заводської церкви) [2, арк. 4].

Цього разу Тарас Григорович Шевченко пробув у Городищі три дні. Проводжало поета велике зібрання, майже все заводоуправління і мешканці Платонового хутора. Платон Смиренко спорядив для поета найкращий екіпаж, а на випадок непогоди дали гостю ще й плаща.

Як засвідчує П. Жур, з Корсуня Тарас Шевченко ще двічі приїжджав до Смиренків. Імовірно, що з Платоном Федоровичем і Олексієм Хропалем поет обговорював питання кредитування будівництва своєї хати в Пекарях та видавничі справи.

Смиренко та Яхненко клопоталися перед управителем мошнянських маєтків князя Воронцова про надання допомоги у звільненні Шевченка з-під арешту у Мошнах 13 – 18 липня 1859 р. [4, с. 335].

Після садиби Смиренків Шевченко відвідав рідну Кирилівку. Прибувши 7 вересня 1859 р. до Петербурга, Тарас Григорович отримав приємну звістку про обрання його академіком гравюри. Тішився поет також і позитивним рішенням Цензурного Комітету, який до нового видання пропустив не лише «Кобзаря», «Гамалію», «Гайдамаків», а й низку творів ранніх років – «Наймичку», «Невільника» та ін. [4, с. 341]

Та незабаром, у листопаді 1859 р., Цензурний Комітет переглянув своє попереднє рішення і дозволив видавати лише певний перелік добре профільтрованих творів. Як писав сам Шевченко, «цензура так, проклята, обчистила мої твори, що я ледве пізнав свої діточки» [4, с. 344]. Тарас Григорович насамперед взявся готувати до друку свій «Кобзар».

Досить негідно повівся і видавець Кожанчиков, який за повне видання «Кобзаря» пообіцяв Шевченку заплатити 2000 крб. Перед поїздкою в Україну поет отримав від нього певну суму, яку тепер він мав повернути видавцеві. Шевченко болісно переживав удари долі, відчуваючи свою фінансову безвихідь, але саме це і дало змогу йому переглянути кабальну угоду з Кожанчиковим. Шевченко пригадав обіцянку Платона Смиренка прийти йому на допомогу.

26 листопада 1859 року поет писав Платону Смиренку: «Сегодня получил я мои сочинения из Цензурного Комитета, сильно пострадавшие от долговременной «питки». Пострадавшие так, что издатель соглашается их напечатать на условия, на которое я не могу и не должен согласиться» [3, с. 467]. Того ж дня Т. Шевченко звертається з листом і до Олексія Хропаля. Йому він пише українською мовою і теж скаржиться на цензурні утиски: «...сьогодні цензура випустила із своїх пазурів мої безталанні думи та так, проклята, обчистила, що я ледве пізнаю свої діточки» [3, с. 467]. Кіндрату Яхненку, якого Шевченко вельми цінував і дуже любив, він не писав, бо

знав, що той був неписьменним. Але щирі вітання старійшині фірми передавав, опікуючись про його здоров'я.

П. Ф. Симиренко відразу ж дав розпорядження надіслати поетові необхідні для видання книжки гроші й при цьому зазначав: «З цією поштою надсилаю листа до Москви Саві Дмитровичу Пурулевському і прошу його вислати Вам 1100 руб. Коли вийдуть книги, прошу Вас надіслати мені їх на 1100 руб. до Москви, а Сава Дмитрович надішле їх нам сюди, і ми з вами розквітаємося» [2, арк. 8].

Як бачимо, меценат з Шевченка не брав навіть комісійних, про що безпідставно стверджують окремі автори. На позичені гроші Симиренко фактично викупив значну частину накладу. Книгу безоплатно Платон Федорович поширив серед робітників фірми та роздавав селянам по всій Україні. Наклад видання офіційно склав 5800 примірників, проте книг видрукували на 250 більше (загальний наклад 6050). За ініціативою Тараса Шевченка, друкарня П. Куліша, крім офіційних, видрукувала ще й 250 нецензурованих примірників. До них поет власноручно вклеював непропущені цензурою місця, видрукувані на окремих клаптиках паперу. Про існування додаткового накладу видання переконливо засвідчує лист Т. Шевченка до Платона Симиренка від 3 січня 1860 року. Він повідомляє, що після виходу книжки з друку частина накладу буде надіслана до Москви агенту фірми Пуревському в покриття боргу, а потім додає: «а неподцензурный зкземпляр вам доставит брат Варфоломий» [2, арк. 12].

Наприкінці січня 1860 року «Кобзар», профінансований Платоном Симиренком, побачив світ. Свою нову книгу Шевченко в першу чергу вислав в Україну. Поет радів і тішився з того, що «Кобзар» добре розходиться, користується попитом і дає йому чималий дохід. Про це він писав Варфоломію Шевченку 1 лютого 1860 року. По Петербурзі знав, що «пани дуже кривляться на сліпого старця» [5, с. 194]. Тому й прохав своїх друзів з України повідомити, як «Кобзар» зустріли в Україні.

До «Кобзаря» 1860 року видання долучили портрет Шевченка, написаний М. Микешиним. Книгу автор присвятив Марку Вовчку. Свою вдячність щедрому кредитору за фінансову підтримку праці Т. Шевченка увічнив на титульній сторінці, зазначивши, що вона видана «Коштом Платона Симиренка» [2, арк. 1].

Коли Платон Федорович одержав від автора з власноручним підписом «Кобзаря» і побачив на обкладинці своє прізвище, то був цим украй незадоволений: «Нікому не може бути ніякого діла до того, як я витрачаю свої гроші» [9, с. 129]. Традиційно фірма «Брати Яхненки та Симиренко» ніколи не виставляла на люди цей бік своєї багатогранної діяльності. До того ж, оприлюднення допомоги визначному діячеві гнаної царизмом української культури, який перебував у відкритій опозиції до імперії та царського режиму, було вельми небезпечним для діяльності самої фірми. Подальші події та прискіпливе ставлення царських урядовців і III відділення до першої торгово-промислової фірми українських підприємців засвідчили, що побоювання Симиренка не були безпідставними. В анналах всюдисущого III жандармського управління на керманічів фірми давно було заведене відповідне досьє, а Платонів хутір і заводи фірми вже тоді називали гніздом українофільства та «малоросійського сепаратизма» [9, с. 129]. Тому царська адміністрація упродовж кількох десятиліть вела активний і цілеспрямований курс на її руйнацію і знищення.

Книга, як сімейна реліквія, після смерті Платона Федоровича (1863 р.) зберігалася в будинку Тетяни Іванівни Симиренко, але під час обшуку і арешту Льва Платоновича в 1878 році за його революційну діяльність вона потрапила до рук поліції як доказ «його злочинної діяльності».

Авторський подарунок «Кобзаря» з надписом Кіндрату Михайловичу Яхненку зберігається у будинку-музеї Т.Г. Шевченка в Києві.

Вихід у світ «Кобзаря» був радісно зустрінутий не тільки українською громадськістю, але й російською революційною демократією. М.О.

Добролюбов присвятив йому дуже теплу рецензію, в якій назвав появу віршів Т. Шевченка значним явищем в українській і російській літературі [10].

Про тісний зв'язок Великого Кобзаря зі своїм народом свідчать і його намагання підготувати підручники рідною мовою для українських недільних шкіл. Уже будучи тяжко хворим, поет щоденно працює над укладанням «Букваря». За оцінкою навіть сучасних фахівців цей підручник для української людності, особливо дітей, є вельми цінним, оригінальним і повчальним. Дозвіл на видання «Букваря» Шевченку дався досить важко, на заваді стала не лише цензура, а й ієрархи російського духівництва. Друкував Тарас Григорович книгу на власні кошти. Вона побачила світ 21 листопада 1861 року. Вийшов «Буквар» на той час великим накладом – 10000 примірників. Безперечно, на нього він витратив кошти, зароблені на розповсюдженні «Кобзаря». Тож уже опосередковано щедра симиренківська допомога Шевченку посприяла й виданню такої потрібної для України книги, як «Буквар».

Т. Шевченко мав намір підготувати для шкіл в Україні ще й підручники з арифметики, географії та астрономії. Передчасна смерть поета порушила ці визначні плани. Через два роки помре і великий меценат Платон Симиренко. Немає сумніву в тому, що коли б цим видатним особистостям Бог подарував ще хоча б 5 років життя, то вони створили б матеріальну базу для українського шкільництва. Можливо, тоді б і не настала в Україні зловісна доба валуєвщини, що знищила перші паростки українського духовного відродження.

Отже, благодійницька діяльність українських підприємців мала позитивний вплив на розвиток вітчизняної культури, а їх матеріальна підтримка діяльності творчих особистостей створювала умови для продовження збагачення світової культурної скарбниці. Узагальнивши наявну інформацію стосовно останніх років життя Тараса Григоровича, можна стверджувати, що знайомство з родиною Симиренків та їхньою

фірмою вплинуло на його подальшу творчу діяльність. А видання останнього при життєвого «Кобзаря» 1860 р. взагалі було б неможливе.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

1. Державний архів Черкаської області (далі – ДАЧО). – Ф. 5799. – Оп. 1. – Спр. 13. – 7 арк.
2. ДАЧО. – Ф. 5799. – Оп. 1. – Спр. 14. – 22 арк.
3. Жур П. Труды и дни Кобзаря. – Люберцы : Люберцкая газета, 1996. – 568 с.
4. Зайцев П. Життя Тараса Шевченка. – Нью-Йорк – Париж – Мюнхен, 1955. – 400 с.
5. Листи до Тараса Григоровича Шевченка. – К.: Наукова думка 1993. – 384 с.
6. Вольвач П. Остання подорож Тараса Шевченка по Черкащині та його зустріч і листування з Платоном Симиренком, Кіндратом Яхненком та Олексієм Хропалем // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ualogos.kiev.ua/fulltext.html?id=886>.
7. Титаренко Л., Чос В. Видавництво «Кобзаря» коштом Платона Симиренка // Голос України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://golosukraine.com/publication/suspilstvo/parent/12157-do-simirenkiv-ukvituchij-mliyiv/>
8. Кекух О. Друзі великого Кобзаря // Черкаська правда. – 16 лютого 1958 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://shevchenkiv-kraj.com/peoples/about_TGSH/kobzar_semerenko
9. Симиренко Т., Сауляк М. Спогади про Л. П. Симиренка // Дніпро. – 1963. – № 4. – С. 129.

10. Чалий М. Відвідання Т. Г. Шевченко цукрового заводу Яхненків і Симиренка // Спогади про Тараса Шевченка. – К.: Дніпро 1882. – С. 305 – 308.

Т. Г. ШЕВЧЕНКО И МЕЦЕНАТСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ СЕМЬИ СИМИРЕНКО

Аннотация

Благотворительная деятельность на территории Украины имеет давние корни, ею занимались даже целые семьи. Семья Симиренко были одними из крупнейших меценатов второй пол. XIX – начале XX в. Начали данный вид деятельности оказав финансовую помощь Тарасу Григорьевичу Шевченко.

Статья является разведкой отношений представителей семьи Симиренко с Т. Шевченко. Рассказывается о путешествии поэта по Черкасской обласе, пребывание в Млиеве, посещение сахарного завода, приводятся цитаты из его писем .

Освещаются аспекты их сотрудничества и ее последствия для семьи Симиренко, Кобзаря и общества в целом.

Ключевые слова: меценатство, Платон Симиренко, Тарас Григорьевич Шевченко, предприниматели, цезура, ссылка.

TARAS SHEVCHENKO AND PATRONAGE FAMILY SIMIRENKO

Annotation

Charitable activities on the territory of Ukraine has ancient roots, it engaged even entire families. Symyrenko's family were one of the greatest patrons of the second half of the XIX – early XX century. Started the activity by providing financial assistance to Taras Shevchenko.

This paper is the exploration of relationships with members of the family Symyrenko and Shevchenko. It was told about the journey of the poet in Cherkasy, stay in Mliyevi, visiting a sugar factory, quotating from his letters.

Highlights aspects of their cooperation and its implications for family Symyrenko, poet and society.

Keywords: patronage, Platon Symyrenko, Taras Shevchenko, entrepreneurs, caesura, exile.